

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA LESKOVAC D.O.O.

Ul. Jug Bogdanova 8 A, 16000 Leskovac ,
Tel. 016/212-246, fax: 016/54-639, zavodle@nadlanu.com
Banka Intesa 160-6906-19 PIB 100408283, Matični broj 07105444

BILTEN br. 3

IV	10.03.2010.godina	Broj 3.

R a t a r s t v o

Gajenje lucerke

Setva lucerke - Seme lucerke treba da ima sledeće kvalitete: čistoća 90% , klijavost 80% i da nema semena karantinskih i parazitskih biljaka.

Za proizvodnju stočne hrane ili sena setva se obavlja gusto, pri čemu se obično seje 15-20kg/ha semena. Novija ispitivanja pokazuju da se na dobro pripremljenom zemljištu može i sa manjom količinom semena obezbediti odgovarajuća gustina biljaka i dobiti odgovarajući prinos. Ukoliko se lucerka seje za seme potrebno je 8-10kg/ha semena.

Vreme setve - Lucerka se može sejati u proleće i jesen. Jesenja setva ima preimućstvo nad prolećnom, jer lucerka u prvoj godini daje zadovoljavajući prinos i lakše se bori sa korovima, pošto se do proleća ukoreni i dovoljno ojača. Setvu u jesen treba obaviti što ranije. Najpovoljnije vreme je kraj avgusta i početak septembra. Prinos se znatno smanjuje ako se setva obavi krajem septembra.

U novije vreme lucerka se sve češće seje u proleće. Setvu u proleće treba obaviti što ranije u prvih 3-7 dana po početku obavljanja prolećnih radova. Prolećnu setvu treba omogućiti blagovremenom pripremom zemljišta. Nepovoljna strana prolećne setve je rizik od neravnomernog nicanja, usled sušnog perioda, a i prinosi su manji. Prolećnom setvom se međjutim, smanjuje opasnost od izmrzavanja biljaka.

Način setve - Lucerka se može sejati omaške i masinskim putem. Za proizvodnju sena lucerka se seje u uske redove, mada razmak nema uticaja na visinu prinosa. Veći razmak (do 25 cm) je nešto povoljniji u sušnim godinama dok su manji razmaci povoljniji u godinama sa više atmosferskih taloga. Posle setve zemljište treba valjati radi obezbedjenja vlage u slojevima gde je posejano seme. Dubina setve zavisi od osobina zemljišta, ali je pravilno da se seje na 1-3 cm i to na teškim zemljištima 1-1,5 cm a na lakim 2-3 cm. Na vlažnim zemljištima seje se na 1-2 cm, a na suvim zemljištima i u sušnim godinama 3-4 cm.

Gajenje kukuruza

Setva kukuruza - Kod izbora hibrida kukuruza za setvu treba da se vodi računa o njegovoj rodnosti, dužini vegetacionog perioda, prilagođenosti uslovima reona i dr.

Za setvu treba upotrebiti zdravo seme čija klijavost treba da iznosi najmanje 90% i to da seme bude kalibrirano a potrebna količina semena po hektaru treba da iznosi 15-17kg.

Vreme setve - Kukuruz treba sejati kada se zemljište na dubini od 10cm zagreje na 10-12 stepeni Celzijusovih. Suviše rana i kasna setva nisu preporučljive. Ako se seme poseje u hladno nezagrejano zemljište, sporo niče i često istruli, zbog čega se usev mora presejati. Naši poljoprivredni proizvođači retko seju kukuruz prerano. Čak bi se moglo reći da oni ovaj posao obavljaju kasnije nego što treba.

Vreme setve zavisi od nadmorske visine mesta, osobina zemljišta, hibrida i dr. U ravničarskim krajevima naše zemlje kukuruz može da se seje od 10-30 aprila. Setva u maju osetno snižava visinu prinosa. U većini naših krajeva optimalni rok za setvu kukuruza je 15-25 april. U predelima sa nadmorskom visinom iznad 500m kukuruz se seje krajem aprila ili početkom maja.

Način setve - Pri određivanju broja biljaka po hektaru treba voditi računa o poreklu semena, plodnosti zemljišta, vlažnosti reona, dužini vegetacionog perioda hibrida, dubine obrade zemljišta, svrsi gajenja (za zrno ili silažu) i dr. Pri istim uslovima proizvodnje hibridi se mogu sejati gušće jer imaju razvijeniji koren i obrazuju manji broj zaperaka.

Na plodnijim i dublje poranom zemljištu treba sejati gušće nego na siromašnijem i pliće oranom, jer vlažno zemljište sadrži više vode, biljke se na njemu mogu sejati gušće nego na suvom. Rane hibride treba sejati gušće od srednje ranih i poznih. Kukuruz za zrno seje se ređe od kukuruza za silažu i zelenu masu. Broj biljaka po hektaru kukuruza za zrno kreće se u granicama od 30 000 do 60 000, a kukuruz za silažu od 60 000 do 80 000. Srednje kasni i kasni hibridi daju najveći prinos silaže sa gustom setvom od 60 000 biljaka po hektaru a srednje rani i rani sa 80 000 biljaka po hektaru.

Količina semena za setvu zavisi od načina setve i svrhe gajenja. Po jednom hektaru potrebno je 15-17kg kada se za setvu upotrebe specijalne kukuruzne sejalice i kalibrirano seme.

Količina semena za setvu silažnog kukuruza obično je veća i iznosi 30-40 kg/ha i 40-50 kg/ha za zelenu hranu. Kukuruz treba sejati na 3-10 cm dubine, u suvom zemljištu seme se seje na 6-10 cm a u vlažnom na 3-6cm dubine.

Gajenje paradajza

Priprema zemljišta za sadnju paradajza - Priprema zemljišta za sadnju paradajza podrazumeva duboko jesenje oranje na dubini od 30-35 sm. Ispred dubokog oranja treba rasturiti po površini zemljišta 4-5 vagona po hektaru pregorelog stajskog đubriva. Potrebno je rasturiti 2/3 mineralnih đubriva, ostali deo đubriva unosi se pred rasađivanje i kao prihrana. Ako je zalivanje u brazde normalno je da se paradajz sadi po rubovima. Ako je zalivanje veštačkom kišom ili sistemom kap po kap, paradajz se može saditi i po ravnoj površini.

Najviše kod nas praktikovano je sađenje po ravnoj površini, gde se paradajz navodnjava sistemom kap po kap.

Rokovi sadnje - Rokovi sadnje se određuju prema regionima gde se sadi rani paradajz i od toga dali postoje uslovi za zagrevanje plastenika.

Temperatura vazduha ispod jednoslojnog plastenika je samo za 1-2 C viša od temperature spoljne sredine. Kod dvoslojnih i troslojnih plastenika temperatura u plastniku je veća za 5-6 C od spoljne sredine. Za sadnju u prvoj i drugoj dekadi marta preporučuju se dvostruki i trostruki plastenici. Za

sadnju paradajza u trećoj dekadi marta i u prvoj dekadi aprila meseca preporučuju se jednoslojni plastenici.

Rasađivanje paradajza - Kada rasad dobije 5-7 stalnih listova vrši se rasađivanje na stalno mesto u plasticama. Rasađivanje se vrši na prethodno pripremljenom zemljištu u plastniku.

Rano rasađivanje uspešno je ukoliko je rasad dobro odnegovan i iskaljen. Nežan i mlad rasad je nesposoban da preživi nepovoljne uslove oštih promena dnevnih i noćnih temperatura. Za rasađivanje paradajza temperatura zemljišta treba da bude 15-16C.

Paradajz se sadi na rastojanje 80-90 sm. između redova i 35-40 sm. u redu. Broj biljaka po 1 aru ne treba da pređe 350 biljaka.

Dan uoči rasađivanja rasad se dobro natopi kako ne bi se biljke lomile prilikom čupanja, a takođe i saksije ukoliko je rasad odgajen u saksijama, kako ne bi došlo do rasipanja zemljišta.

Bolesne i slabo odnegovane biljke se odbacuju. Rasađivanje se uglavno izvodi ručno a može i mašinski. Paradajz se sadi vertikalno uz dodatno polaganje u zemlju, nešto iznad kotiledonih listova. Posle zasađivanja biljke obavezno zaliti

Odredjivanje stimulativnog prihranjivanja se odredjuje prema klimatskim uslovima, odnosno sa razvojem pčelinje paše. Prihranjivanje se može vršiti

dodavanjem svake večeri 200-300 gr šećernog sirupa (razmera 1:1). Ako u košnici ima dosta meda, umesto stimulativnog prihranjivanja, mogu se svakih 3-5 dana sa ramova napunjenih medom skinuti voštani poklopci na površini jednakoj polovini čovečje šake. Taj med pčele preuzimaju i stavljaju ga bliže pčelinjem leglu. Okretanjem celih nastavaka za 180 stepeni, takodje se može zameniti stimulativno prihranjivanje. Ono se vrši sve dok unos nektara iz prirode ne bude zadovoljavajući, tako da stimuliše maticu da polaže veći broj jaja.

Pčelari treba da prate unos nektara i da ne dozvole da se ceo prostor u gnezdu ispuni i matica blokira tako da nema prostora da polaže jaja. Zato se vrši povremeno proširivanje gnezda. Prvo se doda jedan ram sa praznim saćem sa jedne strane legla, a posle dva do tri dana i sa druge strane legla. Ovim merama pčelar pomaže pčelama da lakše održavaju potrebnu mikroklimu, da matica ima bolje uslove za polaganje jaja, i da pčele bolje neguju leglo. Najbolji garant uspešnog prolećnog razvoja je jako uzimljeno društvo, pa je još u XIX veku Jova Živanović preporučivao da se tokom godine formira što više rojeva, kako bi društva koja uzimljavamo imali čime da pojačamo.

Z a š t i t a b i l j a

Suzbijanje korova u strnim žitima

Bližimo se vremenu kada bi trebalo razmišljati o primeni herbicida za suzbijanje korova u strnim žitima. Pre nego što se proizvođači odluče koji će od preparata primeniti, trebalo bi pregledati površine koje će se tretirati i utvrditi spektar korovskih vrsta i stepen njihove zastupljenosti. Tek nakon toga kada fenofaza gajene kulture i korovske biljke bude optimalna treba pristupiti suzbijanju korovskih biljaka.

Od preparata mogu se primeniti neki od sledećih:

- **Lintur** (od početka do kraja bokorenja pšenice, u količini 150 gr/ha), **Deltazon** (od početka do završetka faze bokorenja, u količini 4 l/ha), **Cambio** ((od faze 3 lista pa do kraja bokorenja u količini 11/ha), **Avalon** (od faze 3 lista pa do kraja bokorenja u količini 11/ha), **Mustang** (od početka bokorenja pa do pojave prvog lista u količini 0,4 -0,6 l/ha), **Sekator** (od faze trećeg lista do pojave lista zastavičara u količini 300 gr/ha), **Maton** (od sredine bokorenja do pojave prvog kolenca u količini 0,8-1,2 l/ha), **Starane** (od faze tri lista do pojave zastavičara u kolicini 0,6-1,2

1/ha), **Monosan herbi** (od sredine bokorenja do pojave prvog kolenca u količini 1,5-2,5 l/ha), **Monosan kombi super** (od sredine bokorenja do pojave prvog kolenca u kol. 4 l/ha), **Optika kombi** (od sredine bokorenja do faze vlatanja u količini 1,5-2 l/ha), **Esteron** (od bokorenja do pojave prvog kolenca u količini od 0,8-1 l/ha), **Lentemul D** (od bokorenja do pojave prvog kolenca u količini od 0,75-1 l/ha),

Suzbijanje korova u dugogodišnjim zasadima voćaka i vinove loze

Za suzbijanje nepoželjnih korovskih biljaka, koje su glavni konkurenti gajenim kulturama u korišćenju vode i mineralnih materija, u dugogodišnjim zasadima voćaka i vinove loze postoji vrlo veliki broj preparata – herbicida. Koji će se od preparata primeniti zavisi od toga koje je starosti zasad koji se tretira – da li je reč o mladim voćkama do četvrte godine starosti ili su zasadi stariji preko četiri godine. Mlade voćke imaju nedovoljno razvijen koren koji se nalazi pri površini zemljišta, tako da postoji opasnost da herbicid dospe do njihovih žila i uništi ih. Koji će se herbicid primeniti zavisi i od toga koji korovi dominiraju u zasadu – da li su prisutni jednogodišnji ili višegodišnji korovi, uskolisni (travni) ili širokolisni korovi, kao i od tipa zemljišta (da li je zemljište lako ili teže propustljivo, sa većim ili manjim sadržajem humusa i dr.).

Takodje, različite voćne vrste ne pokazuju istu osetljivost prema herbicidima. Koštičave voćke osetljivije su od jabučastih voćaka. Zavisno od vrste herbicida primena može biti po celoj površini ili u zoni redova (traka), s tim da se međuredni prostor obrađuje.

Od registrovanih herbicida mogu se primeniti neki od sledećih:

- **a.m. oksifluorofen** (preparati: **GOAL, SAVAGOL, GALIGAN** u zasadima starijim od četiri godine, za suzbijanje jednogodišnjih širokolisnih i nekih travnih korova, u vreme mirovanja vegetacije - period od novembra do marta meseca, u količini 3 l/ha).
- **a.m. dihlorbenil** (preparat: **CASORON-G**, u zasadima starijim od 4 godine, za suzbijanje jednogodišnjih i višegodišnjih korova, tretiranjem rano u proleće pre kretanja vegetacije, ili u početnoj fazi klijanja i nicanja korova, u količini od 80-120 kg/ha),
- **a.m. alahlor+linuron** (preparat: **GALOLIN KOMBI**, za suzbijanje jednogodišnjih travnih i širokolisnih korova, tretiranjem zemljišta pre nicanja korova, u količini 7 l/ha),
- **a.m. flurohloridon** (preparat: **SPRINTER 25 EC**, za suzbijanje jednogodišnjih travnih i širokolisnih korova, u proleće pre nicanja ili odmah nakon nicanja korova, u količini 1-3 l/ha za zasade starosti 1-3 godine, i 4 l/ha za zasade starije od 4 godine),
- **a.m. napropamid** (preparat: **RAZZA**, za suzbijanje jednogodišnjih travnih i širokolisnih korova, pre nicanja korova ili nakon obrade zemljišta, uz plitku inkorporaciju u količini 7-10 l/ha. Kod jagode se primenjuje u vreme mirovanja vegetacije ili 4-5 dana posle sadnje, laganim zalivanjem u količini 3-6 l/ha),
- **a.m. haloksifop-p-metil** (preparat: **GALLANT SUPER**, za suzbijanje jednogodišnjih i višegodišnjih travnih korova, kada su korovi u fazi 3-5 listova, u količini 1-1,5 l/ha. Za suzbijanje korova u zasadima maline, kada su korovi 3-5 listova u količini 0,5-1,5 l/ha),

Program zaštite višnje i trešnje

Tokom vegetacije voćnih vrsta zaštita se može odvijati širokim spektrom hemijskih sredstava (pesticida), Međutim, treba imati u vidu da poželjno primenjivati strogo samo registrovane preparate od određene štetne organizme. Ukoliko se proizvod izvozi van granica Republike Srbije treba imati u vidu ne samo listu dozvoljenih preparata u našoj zemlji, već istu treba prilagoditi preparatima koji su dozvoljeni u državi u kojoj se proizvod izvozi.

U daljem tekstu dajemo program zaštite višnje i trešnje sa preparatima koji su dozvoljeni u našoj zemlji, država Evropske unije i Ruske federacije.

Kalendar i program zaštite višnje i trešnje

Redni broj	Fenofaza razvoja biljke	Preparat	Koncentracija	Bolesti i štetočine
1.	Pred kretanje vegetacije	CUPROXAT	0,35%	• Monilia • Šupljikavost
2.	Bele kokice	CHORUS 75 WG	0,025%	• Monilia
3.	Puno cvetanje	SIGNUM	0,06 - 0,075%	• Monilia • Ospičavost ("kokomices")
4.	U slučaju produženog cvetanja	SIGNUM ili BRAVO ili DAKOFLO	0,06 - 0,075% 1,5 - 2,0 l/ha	• Monilia
5.	Precvetavanje	BRAVO ili DAKOFLO + FASTAC	1,5 - 2,0 l/ha + 0,015-0,018 %	• Ospičavost ("kokomices") • Šupljikavost lišća • Biljne vaši
6.	10-15 dana kasnije (zrno graška)	DELAN + MOSPILAN 20SG	0,075 % + 0,025 %	• Ospičavost ("kokomices") • Biljne vaši • Trešnjina muva
7.	Promena boje ploda	ELECT 500 (primeniti najkasnije 21 dan pred berbu) + DECIS 2,5 EC	0,3 % + 0,07 %	• Ospičavost ("kokomices") • Trešnjina muva • Lisne vaši
8.	Posle berbe	LENTOS 400 ili CUPROXAT	0,05 % 0,35%	• Ospičavost ("kokomices") • Lisne vaši

Ekonomski najznačajnija štetočina na višnji i trešnji: Na višnji i trešnji velike štete mogu pričiniti patogeni *Monilia laxa* (parazit prouzrokovatelj sušenja cvetova, grančica i grana) i *Cocomyces hiemalis* (parazit prouzrokovatelj ljubičaste lisne pegavosti), kada treba primenjivati fungicide tokom faze cvetanja i nakon precvetavanja.

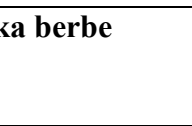
Medjutim, štete mogu pričiniti i štetni insekti, a naročito **trešnjina muva** (*Rhagoletis cerasi*). Ova štetočina ima jednu generaciju godišnje. **Imago leti od sredine maja do prve dekade juna**. Hrani se nektarom biljaka, naročito cvetovima, kao i mednom rosom. Kada ženka polno sazri polaže jaja najčešće na poluzrele plodove. Na mestu polaganja jaja zapaža se rupica od koje prema sredini ploda vodi kanal kojim larva prodre do koštice. U jednom plodu najčešće je jedna larva (redje dve ili više). Napadnuti plod omekša i podložan je truljenju.

Zbog toga, treba izvršiti tretiranje pre polaganja jaja (7 dana posle prve pojave trešnjine muve), a to je kada plodovi višnje ulaze u fazu zrenja. i tom prilikom koristiti insekticide sa kratkom karencom.

Kalendar i program zaštite breskve

Redni broj	Fenofaza razvoja biljke	Preparat	Koncentracija	Bolesti i štetočine
1.	Mirovanje vegetacije	CUPROXAT	0,35%	• Kovrdžavost lišća
2.	Bubrenje pupoljaka ("vidljiva zelena tačka listnog pupoljka")	DELAN 700 WG	0,75%	• Kovrdžavost lišća
3.	8-10 dana kasnije	ELECT 500 ANTHOCID-D KUMULUS DF	0,3% 0,15 % 0,5 %	• Kovrdžavost lišća • Šuoljikavost lišća • Rilaši • Pepelnica
4.	Neposredno pred cvetanje	SIGNUM	0,05 - 0,06 %	• Monilia
5.	Precvetavanje	MOSPILAN 20 SG POLYRAM DF TRIFMINE 30 WP	0,025% 0,2 % 0,05 %	• Zelena breskvina vaš • Šupljikavost lišća • Pepelnica
6.	10-12 dana kasnije	MOSPILAN 20 SP MYSTIK 250 EC PREVENT 80 WP	0,025 % 0,04 % 0,25 %	• Zelena breskvina vaš • Breskvin moljac • Šupljikavost lišća • Pepelnica
7.	10-14 dana kasnije	ANTHOCID-D MYSTIK 250 EC POLYRAM DF	0,15 % 0,04 % 0,2 %	• Zelena breskvina vaš • Breskvin moljac • Breskvin smotavac • Šupljikavost lišća • Pepelnica
8.	Do 15 dana pred berbu	SIGNUM FASTAC	0,1 % 0,02 %	• Trulež plodova • Breskvin smotavac
9.	Nakon berbe - pred opadanje lišća	CUPROXAT	0,5%	• Kovrdžavost lišća

Kalendar i program zaštite šljive

Redni broj	Fenofaza razvoja biljke	Preparat	Koncentracija	Bolesti i štetočine
1.	Pred otvaranje zimskog pupoljka	MINERALNO ULJE CUPROXAT	3-4 % ili 0,35 %	• Šupljikavost lista • Rogač • Štitaste vaši • Lisne vaši • Smotavac pupoljka • Grinje
2.	Početak cvjetanja "bele kokice"	CHORUS 75 WG	0,025%	• Monilia
3.	Puno cvjetanje	SIGNUM	0,06-0,075 %	• Monilia
4.	Precvetavanje je 80% kruničnih listića otpalo	TALSTAR POLYRAM DF	0,03-0,05 % 0,2 %	• Šljivina osa • Lisne vaši • Šupljikavost lista • Plamenjača šljive • Rđa šljive
5.	Plodovi veličine zrna pasulja	MOSPILAN 20 SC POLYRAM DF	0,025 % 0,25 %	• Šljivin smotavac • Lisne vaši • Listojedi • Šupljikavost lista • Plamenjača šljive • Rđa šljive
6.	Promena boje ploda	KAPTAN 50 MATCH	0,3 % 0,15 %	• Trulež plodova • Šljivin smotavac • Lisne vaši
7.	Do 14 dana pred berbu	SIGNUM FASTAC	0,1% 0,02%	• Trulež plodova • Šljivin smotavac • Lisne vaši
8.	Nakon završetka berbe	CUPROXAT	0,35 %	• Šupljikavost lista • Plamenjača šljive • Rđa šljive

Ekonomski najznačajnija štetočina na šljivi: Osim plamenjače, šupljikavosti lišća, rdje, rogača, monilije i drugih bolesti, na šljivi štete mogu načiniti i štetni insekti. Osim **šljivine ose** (*Hoplocampa sp.*) koja se suzbija u precvetavanju šljive (kada otpadne 70-80 % belih, kruničnih listića), direktne štete na plodu može načiniti **šljivin smotavac** (*Cydia funebrana*) koji u našim uslovima ima dve generacije.

-Leptiri I generacije se pojavljuju tokom maja i juna kada su plodovi šljive veličine oko 10 mm. Napadnuti plodovi nakon ubušivanja gusenice poplave, zaostaju u porastu, a na mestu ubušivanja pojavljuje se smola. Takvi plodovi pre vremena sazrevaju i otpadaju.

-Leptiri II generacije javljaju se u julu i avgustu, kada su plodovi šljive već poluzreli, gusenica se ubušuje u plodove, oštećuje ih i zagadjuje svojim izmetom. Kada su leta vlažna i sveža može se očekivati jača pojava ove štetočine.

NAPOMENA: Prilikom primene hemijskih sredstava strogo se pridržavati uputstava o pravilnoj primeni pesticida kako ne bi došlo do neželjenih efekata (trovanja ljudi i toplokrvnih životinja, zagadjenja čovekove okoline i dr.). Tokom cvetanja voćaka izbegavati primenu insekticida kako ne bi došlo do trovanja korisnih insekata, naročito pčela.

P č e l a r s t v o

Radovi na pčelinjaku tokom marta meseca

U martu mesecu počinje aktivna pčelarska sezona, i radovi na pčelinjaku u ovom mesecu su izuzetno važni za razvoj pčelinje zajednice. Pčelinje društvo u ovom periodu prolazi kroz jedan od kritičnih perioda razvoja jer: u pčelinjem gnezdu već ima dosta legla, iz dana u dan biće ga sve više, a temperaturu mu trebaju održavati na konstantnom nivou bez obzira na vremenske prilike u martu; vrši se zamena pčela novim, a u jednom periodu zimskih pčela je sve manje, što stvara kritičnu situaciju koju samo prebrođuju samo jake pčelinje zajednice; već od kraja marta matica počinje da polaže jaja za pčele koje će učestvovati u bagremovoj paši, pa je vrlo važno da ih je što više.

Sasvim je sigurno da je mart mesec veoma važan za razvoj pčelinjih društava, a ako nešto propusti u ovom mesecu, ne može se nadoknaditi u pogledu ostvarivanja visokih prinosa meda. Tokom marta broj izleženih mladih pčela je veći od broja uginulih zimskih pčela, pa će društvo krajem marta biti jače nego na njegovom početku za oko 10%. Jaka društva su tokom zime trošila malo hrane po jednoj pčeli, pa su sada sposobna da bez ikakve pomoći pčelara dočekaju april, ali samo ako imaju dovoljne količine hrane.

Po lepom i sunčanom vremenu, kada ja temperatura oko 18 stepeni treba izvršiti prvi detaljan prolećni pregled pčelinjih društava. Ovo je jedan od najvažnijih pregleda u godini. Sve nepravilnosti, ukoliko ih ima, treba tokom pregleda otkloniti, gnezdo preurediti, ramove sa starim saćem izvaditi, gnezdo suziti prema jačini pčelinje zajednice, košnicu ponovo utopeliti i pažljivo zatvoriti.

Dešava se, da se prilikom pregleda pčelinjih društava ustanovi da poneko društvo nema maticu; ili da je u nekom društvu matica postala trutuša; ili da u nekom društvu ima mali broj pčela radilica i td. Sva ona društva gde je uočena neka nepravilnost, treba sanirati, jer u protivnom mogu brzo uginuti.

Društvima bez dovoljno hrane, prihranjivanjem obezbediti normalne količine rezervne hrane, sve dok se ne otklone svi nedostaci.

Marta meseca počinjemo sa stimulativnim prihranjivanjem. Stimulativnim prihranjivanjem podstiče se da matica polaže veći broj jaja, a društvo u celini da intenzivnije hrani maticu i leglo, pa se takvo društvo brže razvija.

S t o č a r s t v o

Odgajivanje jagnjadi

Na razvoj i porast jagnjadi u periodu dojenja utiču nekoliko faktora: Rasa, Pol, Masa pri rođenju, Mlečnost majke, Tehnologija gajenja i Kvalitet čobanina

Tokom perioda sisanja koji je najčešće oko tri meseca, jagnje dostigne više od polovine godišnjeg prinosa. Zato je potrebno da se u tom periodu na farmi obezbede svi neophodni uslovi da se jagnje pravilno razvija.

Razvoj jagnjadi zavisi kako smo napred naveli od rase, tako da najbrži porast i razvoj tela ostvaruju specijalizovane rase ovaca.

Pol takođe utiče na razvoj, tako što muška grla imaju intenzivniji telesni razvoj od ženskih.

Masa tela pri rođenju ima značajan uticaj na rast jagnjadi. Iz prakse se zna da je i smrtnost najmanja kod jagnjadi čija je težina pri rođenju bila u nekom proseku za dotičnu rasu. Ekstremi u oba smera nisu najpželjniji što je u neku ruku i pravilo u celokupnom živom svetu.

Obezbeđenje dovoljne mlečnosti majke, prvi je uslov uspešnog odgajivanja jagnjadi. Kod obilnije količine majčinog mleka koje jagnje uzima u prvim danima života pa i nekoliko prvih nedelja, pozitivno utiču na brži porast jagnjadi i brže osposobljavanje za uzimanje kabasta hrane i koncentrata.

U takvim uslovima početna masa jagnjadi se za 15-20 dana duplira.

Veliki uticaj ima i sama tehnologija gajenja podmladka na farmi. U tom smislu, postoje različite praktične preporuke i rešenja, koja su vezana za različite sisteme i uslove ovčarstva neke zemlje, područja ili samih farmi.

U uslovima naše zemlje uglavnom su prihvaćena dva načina gajenja podmladka:

- Držanje jagnjadi sa majkama uz slobodno sisanje
- Držanje jagnjadi odvojeno uz obročno sisanje

U oba ova slučaja važi formiranje grupa majki prema terminima jagnjenja. To je važno iz razloga što moramo u određenim fazama krenuti sa privikavanjem na kabastu komponentu obroka. Hranilice za kabastu i koncentrovanu hranu postavljaju se tako da tu majka nema pristup kao i obezbeđenje kretanja koje je vrlo bitno za normalan razvoj naročito priplodnih grla.

Držanje jagnjadi odvojeno uz obročno sisanje posle 7-10 razikuje se što se jagnjad odvaja pomoću lesa, a kod majke se pustaju 2-3 puta dnevno. Ostalo vreme jagnjad provodi posebno odvojeno od majke, gde ima na raspolaganju kvalitetno seno i odgovarajući koncentrat.

Koji od ova dva načina izabрати zavisi od mnogo čega; radne snage, tehnoloških rešenja, kao i prostorija sa kojim raspoložemo. Osnova uspeha jeste najpre genetski potencijal majke, a ostalo zavisi od ljudskog faktora (za uspeh u proizvodnji).

Za sve informacije iz oblasti poljoprivredne proizvodnje možete se obratiti poljoprivrednoj savetodavnoj stručnoj službi Leskovac

POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA LESKOVAC, tel. 016/212-246, fax. 016/254-639

Savetodavna služba za ratarstvo i povratsrtvo

Dr Miodrag Djordjević, 064/6454731, 016/237-361

Dipli.ng. Novica Milenković, 064/6454734, 0167237-364

Savetodavna služba za voćarstvo i vinogradarstvo

Dipl. ing. Nenad Stefanović, 016/212-246

Savetodavna služba za zaštitu bilja

Mr Gordana Jovanović, 064/6454735, 016/244-243

Dipl. ing. Mirjana Petrović, 016/212-246

Savetodavna služba za stočarstvo

Dipl. ing. Slavko Mladenović, 064/6454732, 016/237-362